

Beleidsplan sociaal emotionele ontwikkeling

Basisschool De Ontdekking

‘Waar leren een ontdekkingsreis is’

BS De Ontdekking

Polstraat 1

6942 VJ DIDAM

0316-223252

info@ontdekkingdidam.nl

www.ontdekkingdidam.nl

Voorwoord

In een steeds complexer wordende wereld hebben kinderen gereedschap nodig om goede, verantwoorde keuzes te kunnen maken.

Het goede pedagogische klimaat op De Ontdekking stimuleert kinderen te oefenen in het maken van deze keuzes.

Op De Ontdekking geven we de kinderen ruimte om te oefenen binnen de lessen van De Vreedzame School en daarbuiten.

Ieder kind op De Ontdekking is uniek. Ieder kind brengt waardevolle bagage mee en ieder kind legt zijn eigen traject af om zich sociaal- emotioneel te ontwikkelen.

De leerkrachten op de Ontdekking begeleiden de kinderen op hun traject, zij bieden de kinderen een veilige oefen omgeving.

Kinderen van De Ontdekking krijgen een tas vol handvatten mee om de juiste keuzes te kunnen maken in hun verdere loopbaan.

Op welke manier deze tas gevuld wordt leest u in dit beleidsplan.

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Hoofdstuk 1	5
Aanleiding voor het maken van het beleidsplan sociaal- emotionele ontwikkeling	5
Hoofdstuk 2	6
Beschrijven van de huidige situatie	6
2.1 Beschrijving van de school	6
2.2 Visie sociaal-emotionele ontwikkeling op basisschool De Ontdekking	7
2.3 Onderwijskundige uitgangspunten	7
2.5 Keuze van de methode De Vreedzame School	8
Hoofdstuk 3	9
De Vreedzame School	9
3.1 Algemeen	9
3.2 Doelen van De Vreedzame School	10
3.3 Leerkrachtgedrag	12
3.4 Klassenbezoeken	14
3.5 Informatieverstrekking	14
Hoofdstuk 4	16
Leerlingmediatie	16
4.1 Wat is leerlingmediatie?	16
4.2 Opleiding	16
4.3 Afspraken	16
Hoofdstuk 5	18
Metingen	18
5.1 ZIEN	18
5.2 Sociogram	19
Hoofdstuk 6	20
Sociale veiligheid	20
6.1 Veiligheidsthermometer	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
6.2 Pest protocol	21
6.3 Vertrouwenspersoon	21
Hoofdstuk 7	22
De Wenswijk	22
7.1 Doel	22
7.2 De wenswijk van 2012 – 2014	22
7.3 De wenswijk vanaf 2015	23
Hoofdstuk 8	25
Afsluiting	277
Bijlage 1	288
Vragenlijst onderzoek De Vreedzame School	288

Bijlage 2	31
Bijlage 3	322
Bijlage 4	333
Bijlage 5	344
Bijlage 6	355
Bijlage 7	388
Bijlage 8	41
Bijlage 9	42
PESTPROTOCOL DE ONTDEKKING	42
Bijlage 10 De Wenswijk, voorbeeld van een jaarprogramma	455

Hoofdstuk 1

Aanleiding voor het maken van het beleidsplan sociaal- emotionele ontwikkeling

Op De Ontdekking staan drie begrippen centraal. Kwalificatie, Socialisatie en Personificatie.

Met kwalificatie bedoelen we alles wat te maken heeft met het behalen van leeropbrengsten. Dit betreft dus onderwerpen als het IGD instructiemodel, het zorgen voor actuele methodieken en digitalisering van ons onderwijs.

Met socialisatie geven we aan dat opvoeding en onderwijs hand in hand gaan. De vraag is hoe we kinderen tot een sociaal burger kunnen laten opgroeien. We geven hier bewust aandacht aan binnen en buiten de schoolmuren door bijvoorbeeld De Vreedzame School, door de Wenswijk maar ook door het organiseren van diverse activiteiten binnen- en buitenschools gericht op ontmoeting en verbinding.

Met Personificatie bedoelen we de aandacht die we besteden aan Talentontwikkeling. Bij talentontwikkeling kijken we specifiek naar de mogelijkheden van ieder individueel kind en hoe we hier bij aan kunnen sluiten. Ook hier kijken we zowel binnen- als buitenschools. Zo werken we bijvoorbeeld met een plusklas voor hoogbegaafde kinderen en is er een verlengde schooldag mogelijk waar kinderen op basis van hun talent aan deel kunnen nemen. Maar ook activiteiten als de grote Rekendag en de grote Techniekdag passen binnen dit kader.

Betreffende socialisatie miste het team van De Ontdekking de doorgaande lijn op sociaal-emotioneel gebied. In verschillende groepen werden verschillende methoden/ strategieën gebruikt en het team vond het tijd een doorgaande leerlijn op sociaal – emotioneel gebied te gaan creëren.

Het team wil dat kinderen zich rustiger en verantwoordelijker gedragen, respectvoller met elkaar om gaan, zich beter aan afspraken houden, minder conflicten hebben, beter zaken verwoorden en zich beter laten aanspreken door leerkrachten van jongere groepen. Het beoogde resultaat voor de leerkrachten is een beter klimaat om les te kunnen geven.

De Ontdekking heeft de doorgaande lijn op sociaal-emotioneel gebied zichtbaar gemaakt voor kinderen, ouders en leerkrachten. Dit is bewerkstelligd door de invoering van de methode De Vreedzame School geschreven door Leo Pauw.

In dit beleidsplan is de sociaal-emotionele ontwikkeling op een verantwoorde manier vastgelegd.

Hoofdstuk 2

Beschrijven van de huidige situatie

2.1 Beschrijving van de school

Regiobeschrijving

Basisschool de Ontdekking is een basisschool in de bloemenbuurt van Didam. Vanaf augustus 2014 mogen we gebruik maken van het nieuwe schoolgebouw. Een prachtig brede school voorzien van alle faciliteiten om het onderwijs optimaal vorm te gaan geven. Optimaal onderwijs geven doen we door ons motto waar te maken: 'De Ontdekking waar leren een ontdekkingsreis is'. Op onze school met ruim 375 leerlingen gaan we uit van de onderwijsbehoeften van de kinderen en redeneren we niet vanuit tekortkomingen. We verwachten de komende jaren een regiokrimp waarbij het leerlingenaantal gaat dalen.

Leerlingenpopulatie

Het merendeel van de leerlingen komt uit de wijk. De wijk- en schoolbevolking van de school is divers wat betreft opleidingsniveau van de ouders.

Samenstelling team

Ons team bestaat op dit moment uit 23 leerkrachten. Deze zijn verdeeld over 14 groepen. Daarnaast werken er mensen die een niet-gebonden groepsfunctie hebben zoals de directie, IB-er, onderwijsassistent en een administratief medewerker. We werken vanuit leerteams. Voor de komende jaren maken de leerteams, onder leiding van een LB-leerkracht, beleid op speerpunten van de school. Deze speerpunten liggen naast het taalonderwijs ook op het gebied van: Kleuters en handelingsgericht werken, Rekenen, Meervoudige Intelligentie, Hoogbegaafdheid, Sociaal-emotionele ontwikkeling en BCTW (Burgerschap, Cultuur, Techniek en Wenswijk).

Beschrijving van de groepen

We gaan uit van het jaarklassensysteem. Er wordt gebruik gemaakt van een indeling met acht leeftijdsgroepen. De samenstelling van de groepen 1 en 2 zijn heterogeen en er is één combinatiegroep 3/4.

We werken opbrengstgericht met kinderen en zij krijgen hiervoor lesstof aangeboden passend bij het niveau waarop het kind functioneert.

We zijn ons ervan bewust dat leerlingen zich steeds meer ontwikkelen en soms ook veranderingen doormaken in onze snelle veranderende maatschappij. Met die reden proberen we ons als team jaarlijks te scholen op verschillende disciplines.

Aansluiting VVE / VO

De onderbouw richt zich op de aansluiting van de voor- en vroeg schoolse educatie (VVE) naar de schoolse educatie (groep 1 en 2). Leerkrachten zijn in het voorjaar van 2013 gecertificeerd m.b.t. VVE. De lijnen zijn hierbinnen erg kort en er is sprake van een warme overdracht naar de basisschool. Indien nodig maken we ook gebruik van de peutertoets van het CITO.

Er is ook contact met het voortgezet onderwijs. Nadat alle leerlingen voor 1 april zijn aangemeld komen er afgevaardigden van het VO om de leerlingen door te spreken met de groepsleerkracht en IB-er. Ook dit met als doel een continue ontwikkeling mogelijk te maken.

Contact met ouders

We proberen ouders op verschillende manieren bij de school te betrekken: in de OV, MR en bij de organisatie van veel schoolactiviteiten. Enkele ouders hebben zich sterk ingezet voor de schoolbibliotheek (leesplein) en nemen wekelijks de gelezen boeken in. Ouders worden betrokken bij ondersteuning van extra activiteiten in de groepen en middels diverse uitstapjes.

We hebben grote aandacht binnen het totale onderwijspakket voor lezen, rekenen taal en informatieverwerking. Het onderwijsbeleid is gebaseerd op de normen die gesteld worden door ministerie en die gecontroleerd worden door de onderwijsinspectie.

2.2 Visie sociaal-emotionele ontwikkeling op basisschool De Ontdekking

Pedagogische visie

De Ontdekking wil kinderen opvoeden tot verantwoordelijke en actieve leden van de gemeenschap. Daartoe beschouwen we de klas en de school als oefenplaats. Kinderen leren dat zij deel uitmaken van de gemeenschap die de klas en school vormt en leren daar een bijdrage aan te leveren.

De visie van De Ontdekking bestaat uit vier pijlers:

1. Respect (door ontmoeting naar relatie)
2. Samenwerken (in leer-en ontmoetingssituaties)
3. Omarmen van verschillen (ieder kind is uniek en brengt waardevolle bagage mee)
4. Zelfstandig leren (bijvoorbeeld het werken met de weektaak)

Kinderen leren oog en oor te hebben voor anderen, zich verantwoordelijk te voelen voor het algemeen belang: initiatiefrijk, zorgzaam en betrokken.

In de pedagogische visie van De Vreedzame School die De Ontdekking onderschrijft staat een aantal uitgangspunten centraal:

- het constructief oplossen van conflicten met behulp van mediatie.
- het creëren van een positieve sociale en morele norm.
- het bevorderen van sociale verbondenheid en gemeenschapszin.

2.3 Onderwijskundige uitgangspunten

Op basisschool de Ontdekking werken we met een vaststaande visie omtrent het gehele onderwijsaanbod. Deze visie bestaat uit 4 pijlers en is geconcretiseerd in diverse activiteiten. Deze visie bestaande uit de volgende pijlers is tot stand gekomen in samenspraak met het gehele team waarbij een aantal belangrijke kernbegrippen zijn geformuleerd.

Een kind op de Ontdekking:

Toont respect:

- We hebben hierbij aandacht voor relatie, ontmoeting, geborgenheid en veiligheid

Werkt resultaatgericht:

- We bieden een up to date lesprogramma, goede organisatie, brede school, duidelijke structuur, doelmatig werken

Profiteert van de voordelen van een grote school:

- Zorgmogelijkheden, Vakdocenten, Motorische therapie, School Maatschappelijk werk, Logopedie, Samenwerking met andere instanties

Is Uniek:

- Aandacht voor niveaugroepen, omarmen van verschillen, differentiatie middels de weektaak

Deze aspecten zijn voortdurend in wisselwerking met elkaar.

2.5 Keuze van de methode De Vreedzame School

Sinds augustus 2012 werken we met de methode “ De Vreedzame School”. Deze methode is gekozen door het leerteam sociaal-emotionele ontwikkeling.

Het leerteam heeft de methode gekozen door diverse SEO methoden te onderzoeken.

De diverse SEO methoden zijn onderzocht aan de hand van een lijst waarop de leerkrachten hun wensen hadden geschreven.

De werkgroep leden zijn naar Marant geweest alwaar zij een 5 tal methoden hebben bekeken en vergeleken.

De Vreedzame school bleek het beste aan te sluiten bij de visie van De Ontdekking.

De SEO groep is bij een Vreedzame school in Duiven wezen kijken/praten.

De keuze van De Vreedzame school werd een feit.

In het tweejarige invoeringstraject stonden in de teamtrainingen het bijbehorende leerkrachtgedrag centraal. Het invoeringstraject werd begeleid door Femie Raben van de IJsselgroep.

In het eerste jaar werden de lessenseries ingevoerd en in het tweede jaar de leerlingmediatie.

Hoofdstuk 3

De Vreedzame School

3.1 Algemeen

De Vreedzame School is een compleet programma voor basisscholen voor sociale competentie en democratisch burgerschap. Het beschouwt de klas en de school als een leefgemeenschap, waarin kinderen zich gehoord en gezien voelen, een stem krijgen, en waarin kinderen leren om samen beslissingen te nemen en conflicten op te lossen. Kinderen voelen zich verantwoordelijk voor elkaar en voor de gemeenschap, en staan open voor de verschillen tussen mensen.

De kern van De Vreedzame School is een lessenserie. Het is de bedoeling dat er (vrijwel) elke week in alle groepen een les gegeven wordt. De lessen duren ongeveer 30 tot 45 minuten.

Er zijn voor groep 1 tot en met 8 in totaal 38 lessen verdeeld over 6 lesblokken:

1. We horen bij elkaar – groepsvorming (10 lessen)
2. We lossen conflicten zelf op – conflicthantering (6 lessen)
3. We hebben oor voor elkaar – communicatie (6 lessen)
4. We hebben hart voor elkaar – gevoelens (6 lessen)
5. We dragen allemaal een steentje bij – verantwoordelijkheid (4 lessen)
6. We zijn allemaal anders – diversiteit (6 lessen)

Er is in de lessen ook aandacht voor:

- coöperatieve werkvormen
- transfer naar het 'echte leven'
- woordenschatuitbreiding
- leerkrachtgedrag (na de les)
- suggesties voor ouders.

Iedere les vanaf groep 3 heeft dezelfde structuur:

- Er wordt begonnen met een binnenkomer: een korte, speelse activiteit, het signaal dat er nu op een minder cognitieve manier gewerkt wordt dan meestal het geval is.
- Samen met de leerlingen wordt daarna de agenda (het overzicht van de les) en het doel van de les doorgenomen: wat gaan we leren?
- Daarna volgen activiteiten rond het thema van de les in zeer gevarieerde werkvormen.
- Na deze leskern wordt de leerlingen in de evaluatie ('wat hebben we geleerd?') gevraagd hun mening over de les te geven, en wordt teruggegrepen op het doel van de les.
- En er wordt afgesloten met een afsluiter (opnieuw een korte, speelse activiteit).
- Na de lesbeschrijving volgen twee kopjes:

Na de les, waarin activiteiten omschreven staan die de leerkracht tot de volgende les moet ondernemen in zijn of haar klas, om toepassing in de dagelijkse praktijk te bevorderen.

In blok 1 – We horen bij elkaar

Staan de lessen in het teken van groepsvorming en het creëren van een positief klimaat in de klas.

Samen met de leerlingen maken we afspraken over hoe we met elkaar omgaan in de klas.

Leerlingen bedenken zelf taken en verantwoordelijkheden.

In blok 2 – We lossen conflicten zelf op

Leren de leerlingen het begrip “conflict” en krijgen zicht op hoe je kunt reageren op een conflict.

Na dit blok verwachten we van de leerlingen dat ze zelf, met behulp van een heel eenvoudig stappenplan, hun conflicten oplossen.

In blok 3 – We hebben oor voor elkaar

Besteden we aandacht aan communicatie. Goede communicatie is de sleutel tot het oplossen en voorkomen van conflicten.

In dit blok besteden we o.a. aandacht aan de rol van misverstanden, het je kunnen verplaatsen en inleven in de ander, actief luisteren en samenvatten.

In blok 4 – We hebben hart voor elkaar

Staan gevoelens centraal. In dit blok worden onder andere twee belangrijke vaardigheden voor conflictoplossing geleerd: je eigen gevoelens herkennen en erover kunnen vertellen, en het herkennen en accepteren van de gevoelens van een ander.

In blok 5 – We dragen allemaal een steentje bij

Het vergroten van verantwoordelijkheid van kinderen. Het oplossen van conflicten met of zonder mediatie.

In blok 6 – we zijn allemaal anders

Stelt het open staan voor verschillen centraal. Kinderen onderzoeken overeenkomsten en verschillen in hun familie, klas, school, omgeving van de school en de wereld.

3.2 Doelen van De Vreedzame School

De Vreedzame School streeft er naar om kinderen te leren:

- op een positieve en zorgzame manier met elkaar om te gaan
- op een democratische manier met elkaar beslissingen te nemen
- constructief conflicten op te lossen
- verantwoordelijkheid te nemen voor elkaar en voor de gemeenschap
- open te staan voor verschillen tussen mensen.

Het programma wil niet alleen kinderen bovenstaande sociale competenties leren, maar vooral ook een positief sociaal en moreel klimaat in de school creëren, waar een opvoedende en gedrag regulerende werking van uitgaat.

Op schoolniveau streeft het programma naar een positief sociaal en moreel klimaat, waarin: leerkrachten prettig werken, handelingsverlegenheid bij leerkrachten voorkomen wordt, kinderen zich veilig voelen, kinderen zich gehoord en gezien voelen, iedereen bereid is zich te verplaatsen in de ander, iedereen op een positieve manier met elkaar omgaat, de eigen kracht van kinderen benut wordt.

Uit het overzicht blijkt wel dat als in De Vreedzame School gesproken wordt over 'democratisch burgerschap' het niet zozeer gaat om het naleven van de wetten of het gaan stemmen als er verkiezingen zijn. Het gaat vooral over de wijze waarop wij met elkaar omgaan:

- Houden we rekening met elkaar in plaats van alleen met onszelf?
- Hoe zorgen we voor een goed evenwicht tussen individuele vrijheid enerzijds en verantwoordelijkheid en sociale betrokkenheid anderzijds?
- Hoe gaan we om met verschil van mening?
- Hoe komen we tot een gezamenlijk besluit?
- Hoe lossen we conflicten op?
- Voelen we ons verantwoordelijk voor de gemeenschap?
- In hoeverre zijn we bereid om ons in te leven in elkaar, in de cultuur of de levensstijl van anderen?
- Hoe gaan we om met situaties waarin sprake is van onrechtvaardigheid?
- Stellen we ons actief op als andere kinderen gepest worden?

3.3 Leerkrachtgedrag

Zoals we hiervoor al aangaven leggen we met het programma van De Vreedzame School fundament voor een sterk tegenwicht tegen ongewenst gedrag. We noemen een paar belangrijke elementen van het programma, naast de wekelijkse lessen die leerlingen in alle groepen ondergaan.

Uitdragen van een positieve sociale en morele norm

Gedrag wordt voor een groot deel bepaald door de sociale norm in de omgeving. Leerlingen zijn gevoelig voor de vraag: 'Wat wordt er hier van mij verwacht?' Om positief gedrag van leerlingen te stimuleren willen we expliciet een positieve sociale en morele norm uitdragen. Dit doen we onder andere door:

- de omgangsafspraken en het logo van De Vreedzame School hangen zichtbaar in de school.
- directe correctie van gedrag van kinderen dat haaks staat op de norm.
- aanwezigheid van de leerkrachten bij de ingang van de school en op het leerplein om de leerlingen 's ochtends te begroeten, hen aan te spreken op rennen, een opsteker te geven, belangstellend te informeren, enzovoort.

De klas en school: een gemeenschap

We willen alle leerlingen het gevoel geven dat ze onderdeel zijn van de leefgemeenschap die de school en de klas vormen, dat hun aanwezigheid 'verschil maakt' en dat de klas of de school minder leuk zijn als hij of zij er niet bij is.

Dit doen we onder andere door kinderen veel te laten samenwerken met verschillende leerlingen (met behulp van coöperatieve werkvormen), door samen omgangsafspraken te maken, samen te bedenken welke taken er in de klas zijn en die met elkaar verdelen, of als klas presentaties voor andere klassen te verzorgen.

In het begin van het schooljaar besteden we veel aandacht aan de vorming van een positieve groep in alle klassen (met de lessen van blok 1 van De Vreedzame School).

Het voorgaande heeft evenzeer betrekking op de school. Het maakt veel uit of leerlingen zich verbonden voelen met de school als geheel als zij de school als een gemeenschap ervaren. Die gemeenschap bestaat dan – als het goed is – uit alle andere leerlingen, alle leerkrachten en alle ouders.

Op onze school vinden we het daarom belangrijk dat alle leerlingen alle leerkrachten kennen.

Investeren in de relatie met de leerlingen

We vinden het heel belangrijk dat alle leerlingen een goede relatie hebben met hun eigen leerkracht. Dat is een belangrijke voorwaarde voor een gevoel van veiligheid. We vragen van onze leerkrachten dat ze investeren in het leren kennen van de eigen leerlingen en in de onderlinge relatie. Ieder kind moet voelen dat het er toe doet, dat de leerkracht het fijn vindt dat hij of zij er vandaag weer is.

Alle leerkrachten zorgen ervoor dat ze aan het begin van het jaar tussen de bedrijven door met iedere leerling een gesprekje voeren over persoonlijke zaken als: dingen waar ze tegenop zien, die ze leuk vinden of spannend, hoe het thuis gaat en wat ze graag doen na schooltijd. Daarbij worden er bij de start van het schooljaar Startgesprekken gevoerd met de ouders van de leerlingen. Hierbij staat het welbevinden van iedere leerling centraal.

Leerlingen worden mede verantwoordelijk

Als de klas een gemeenschap is, dan voelen leerlingen zich betrokken bij en medeverantwoordelijk voor wat er gebeurt in de klas. Bij ons op school krijgen leerlingen een stem, en leren zij die stem op een verantwoorde wijze te gebruiken.

We geven leerlingen niet zozeer een stem om op te komen voor hun eigen belang, maar we willen dat ze zich medeverantwoordelijk gaan voelen voor het algemeen belang. We willen dat zij hun steentje bijdragen aan het algemeen belang, aan de gemeenschap. En daar zullen ze zich eerder verantwoordelijk voor voelen als ze ook echt mogen meedenken en als ze serieus worden genomen.

Zo werken we met leerlingmediatoren. We laten oudere kinderen jongere kinderen helpen bij allerlei activiteiten. Vanaf schooljaar 2016-2017 vormen we een leerlingenraad.

Opstekers

We streven dus naar een positief sociaal klimaat, waarin ieder kind zich veilig voelt, waarin respect is voor elkaar en waarin iedereen makkelijk samenwerkt met iedereen. Een op het eerste gezicht eenvoudig, maar zeer belangrijk middel om hier toe te komen is het geven van 'opstekers', of complimenten.

Kinderen (niet alleen kinderen, dat geldt helaas ook voor ons volwassenen) hebben de neiging om de negatieve gedragingen te benoemen, en het positieve als vanzelfsprekend te beschouwen. In De Vreedzame School leren we iedereen heel bewust positief gedrag te benoemen in de vorm van een 'opsteker'.

Als iedereen in de groep in staat is om elkaar complimenten te geven, en zo hun waardering voor elkaar uit te spreken, ontstaat er langzamerhand een steeds positievere sfeer in de groep. En daarmee een cultuur waarin het normaal is om de nadruk te leggen op wat goed gaat. Een klimaat waarin kinderen zich gehoord en gezien voelen, zich gewaardeerd weten, het gevoel hebben dat het er toe doet dat ze er zijn.

Bij het overtreden van de regels: zinvol straffen

Er zullen altijd situaties zijn waarbij leerlingen de regels overtreden en zich niet houden aan afspraken. Bij ernstige overschrijdingen van de grenzen zijn maatregelen of straffen nodig. Uiteraard straffen we bij ons op school af en toe leerlingen.

We zijn ons er echter ook van bewust dat straffen niet altijd leidt tot de gewenste gedragsverandering, eerder tot meegaandheid: het volgen van de regels uit angst voor maatregelen. Het bezwaar hiervan is dat de leerling niet zelf nadenkt, niet reflecteert op zijn of haar eigen gedrag en op alternatieven voor dat gedrag. Er zijn enkele voorwaarden voor een 'zinvolle' straf, een straf die wel kan leiden tot verandering van gedrag. Wil een straf zinvol zijn, dan moet rekening worden gehouden met de behoefte van de leerling aan relatie, autonomie en competentie:

- Relatie: we spreken de leerling individueel aan, op zo'n manier dat de relatie niet verbroken is. We laten zien dat het om het gedrag gaat en niet om de persoon. We helpen hem of haar de fout te herstellen. ('Wout, ik vind je een leuke jongen hoor, maar wat je nu hebt gedaan, kan echt niet!')
- Autonomie: We zorgen ervoor dat de leerling mede-eigenaar wordt van het probleem, van het vinden van een oplossing, het maken van een plan en het uitvoeren van dat plan. ('Wat heb je bedacht om dit te gaan oplossen?')

- Competentie: We gaan ervan uit dat de leerling zelf met een goede oplossing komt en die ook uitvoert. En we laten onze waardering blijken als dat lukt. ('Ik weet zeker dat je daartoe in staat bent. Zo ken ik je. Fijn dat je dat zo hebt gedaan!')

Een ander belangrijk aspect van een 'zinvolle' straf is eigenaarschap. Straffen kunnen tot gedragsverandering leiden als de dader de straf als zinvol ervaart. Dat gebeurt vaak pas als de leerling mede-eigenaar wordt van het probleem en vervolgens zelf wil nadenken over de oplossing ervan. We steken dus eerst tijd en energie in het bewust maken van de leerling dat het vooral zijn of haar probleem is. Daarna kan de leerling gevraagd worden of hij of zij er iets aan wil doen en indien dat het geval is, luidt de vraag: 'En hoe denk je het op te lossen?' De 'straf' zal dan in het licht komen te staan van 'herstellen': soms daadwerkelijk de (fysieke) schade herstellen, soms het vertrouwen weer winnen.

3.4 Klassenbezoeken

Tijdens het invoeringstraject werden in het eerste jaar de klassenbezoeken afgelegd door de begeleider van de IJsselgroep Femie Raben en Sylvia Mousserin, de coördinator van leerteam gedrag. Het tweede jaar werden de klassenbezoeken op initiatief van het leerteam door de leerkrachten onderling uitgevoerd. Dit werd gefaciliteerd door de directie. Het doel van de klassenbezoeken is leren van elkaar en zien waar de lessen naar toe werken en hoe het is opgebouwd vanaf groep 1.

3.5 Informatieverstrekking

Tijdens het invoeringstraject is er een ouderavond georganiseerd waarin alle aspecten van De Vreedzame School belicht werden. Ook waren er lessen te volgen in verschillende lokalen en was er een materialenmarkt om de ouders mee te nemen in het invoeringsproces.

De Ontdekking maakt gebruik van digitale nieuwsbrieven, terug te vinden op

www.ontdekkingdidam.nl

Bij iedere nieuwsbrief wordt een informatieve nieuwsbrief van de Vreedzame School meegestuurd. De nieuwsbrief brengt de ouders op de hoogte van hetgeen in het komende blok aan bod komt. Deze nieuwsbrief wordt daarbij voorzien van foto's/ uitspraken/ verhalen van leerlingen.

Aan het eind van ieder blok ontvangen alle ouders een digitale kletskaart. Deze kletskaart is bedoeld om ouders in gesprek te laten gaan met hun kind. De kletskaart beschrijft wat er aan bod is geweest in het afgelopen blok in de betreffende groep.

In de centrale hal hangen twee prikborden voorzien van informatie en daar hangt de papieren versie van de nieuwsbrieven.

Tijdens de algemene ouderavond aan het begin van het schooljaar wordt er in alle groepen aandacht besteed aan de Vreedzame School.

Tijdens de inloopmiddagen gedurende het schooljaar is er in de groepen wat te zien van De Vreedzame School.

Nieuwe ouders krijgen informatie omtrent De Vreedzame School en worden gewezen op de prikborden in iedere groep met de materialen passend bij het te behandelen blok.

Buiten bij de ingang van de school hangen Vreedzame Schoolborden en op ieder plein wapperen Vreedzame School vlaggen om de zichtbaarheid te vergroten.

3.6. Nieuwe leerkrachten

Nieuwe leerkrachten worden geschoold door collega's uit de parallelgroepen. Per blok wordt er een contactmoment afgesproken, waarin de ervaren collega handvatten biedt.

Hoofdstuk 4

Leerlingmediatie

4.1 Wat is leerlingmediatie?

Een belangrijk onderdeel van De Vreedzame School is mediatie. Mediatie is bemiddeling bij conflicten. Alle leerlingen leren wat mediatie is, maar daarnaast worden ook enkele leerlingen opgeleid om de rol van leerlingmediator te vervullen. Zo nemen de kinderen zelf de verantwoordelijkheid voor het oplossen van conflicten in de klas of op het schoolplein. Eenmaal opgeleid is er elke dag in een school een tweetal mediators die 'dienst hebben'. Tijdens de pauzes lopen zij rond met een geel hesje aan en letten op of ze ergens kunnen helpen bij een ruzie of conflict. We stimuleren kinderen hun conflicten voor zover mogelijk zelfstandig en op een positieve manier op te lossen. Wanneer het kinderen echter niet lukt om een conflict zelf op te lossen kunnen ze naar de leerkracht toe of ondersteund worden door een mediator. Kinderen doen zo ervaring op met behulp van een derde, neutrale partij. De mediator kan een leerkracht zijn, maar ook een medeleerling.

4.2 Opleiding

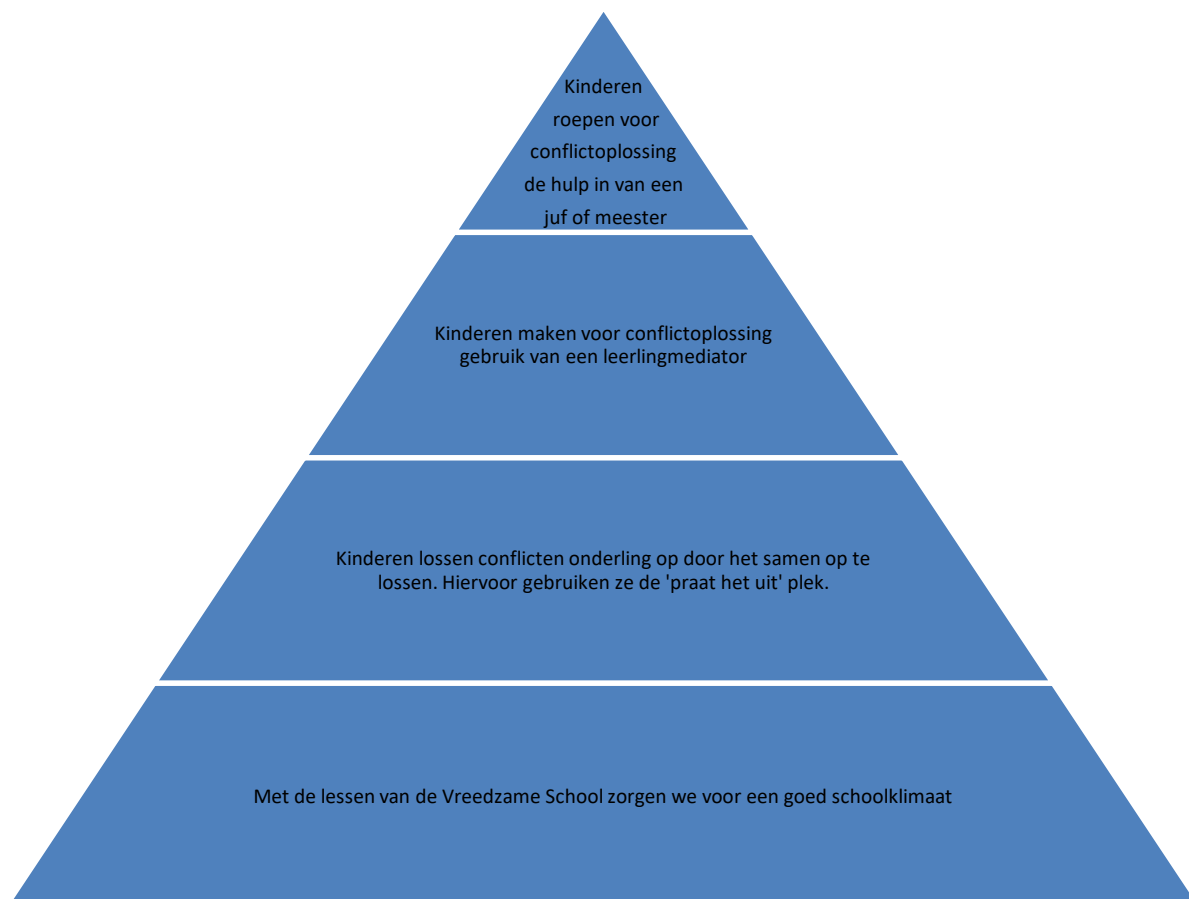
Voorafgaand aan de training wordt toestemming gevraagd aan de ouder(s)/verzorger(s) van de kinderen die gevraagd zijn mediator te worden. Na de training gaan we mediation inzetten en worden alle kinderen van de school geïnformeerd. Op het informatiebord in de hal is dan te zien welke mediators die dag 'dienst' hebben. Dit betekent dat zij in de kleine pauzes op het grote plein zichtbaar zijn en tot een kwartier na afloop van de pauzes kunnen worden ingezet bij conflicten.

Aan het begin van blok 2 start de opleiding voor de nieuwe mediators. Tien nieuwe kinderen uit de groepen 6 worden opgeleid voor mediator.

De kinderen volgen 3 trainingen. De laatste training wordt afgesloten met een diploma-uitreiking (bijlage 5) waar de ouders ook voor uitgenodigd worden. In deze trainingen leren de mediators het stappenplan te gebruiken (bijlage 4).

4.3 Afspraken

- De leerlingmediators dragen een hesje van de Vreedzame School tijdens de pauzes
- Er is een vaste uitpraatplek op school waar de map staat
- De mediators kunnen tot een kwartier na de pauze naar de uitpraatplek
- De mediators vullen na de mediatie een formulier in
- De map wordt geregeld bekeken door de opleiders en evalueren dit eventueel waar nodig.
- Kinderen op De Ontdekking mogen zelf kiezen welke stappen ze nemen bij het oplossen van een conflict. Zie de piramide.

Hoofdstuk 5

Metingen

5.1 ZIEN

Om de sociaal-emotionele ontwikkeling goed te kunnen volgen werken we met het pedagogisch expertsysteem ZIEN!. Zien! hanteert zeven dimensies. Twee graadmeters, die een signaalfunctie hebben en vijf vaardigheidsdimensies, die relevante informatie geven over de ontwikkelbehoeften van een leerling op sociaal-emotioneel gebied.

Betrokkenheid en Welbevinden zijn twee graadmeters die aangeven of het kind in staat is om te profiteren van het onderwijsaanbod. Betrokkenheid en welbevinden zijn twee kwaliteitsdimensies die op alle leeftijden te observeren zijn op individueel en groepsniveau. Ze hebben een waardevolle signaalfunctie voor:

- motivatie
- zelfvertrouwen
- innerlijke gemoedstoestand
- cognitief functioneren

Lijkt een leerling of een groep minder betrokken of signaleert de leerkracht een lager welbevinden, dan maakt ZIEN! gebruik van doorvragen. Zo krijgt de leerkracht meer zicht op eventueel mogelijke oorzaken van deze lagere score.

Door het gedrag van een kind te begrijpen, kan de leerkracht komen tot adequate ondersteuning.

De categorieën helpen de leerkracht om inzicht te krijgen in mogelijke oorzaken van een lagere betrokkenheid en/of welbevinden. Ze geven zicht op de sociaal-emotionele ontwikkelbehoeften van een kind of groep. Dit stelt leerkrachten beter in staat om leerlingen adequaat te kunnen ondersteunen.

Een belangrijk voordeel van de vijf vaardigheidscategorieën is dat het hier gaat om direct te beïnvloeden leerling kenmerken.

Daarbij moet worden opgemerkt dat ZIEN! pas indicatie-uitspraken geeft over een sociale vaardigheid als ook het welbevinden en / of de betrokkenheid beneden gemiddeld of laag is. Het kan namelijk goed dat beperkingen op het gebied van sociale vaardigheden het kind niet belemmeren in de mate dat het niet meer mee doet of slecht in zijn vel zit. In dat geval is de leerkracht blijkbaar goed in staat om de minder ontwikkelde vaardigheden te compenseren. Bijvoorbeeld door een positief pedagogisch klimaat, door emotionele ondersteuning of door duidelijke regels. De leerkracht blijft de professional die het kind het beste kent. Hij kan altijd besluiten om het kind toch extra ondersteuning te bieden als blijkt dat een vaardigheid in mindere mate aanwezig is of wordt toegepast.

Op de Ontdekking nemen wij 2 x per jaar de vragenlijst van ZIEN af. Dit gebeurt voor de herfstvakantie en voor de carnavalsvakantie. De leerkracht vult de eerst 8 vragen in. Scoort een leerling laag, of vanuit observaties van de leerkracht, dan worden de overige vragen ingevuld. Het stappenplan is de vinden in bijlage 6. Dit wordt besproken in de groepsbesprekingen.

5.2 Sociogram

Het sociogram is een manier om een beeld te krijgen van de verhoudingen binnen de groep. Het sociogram wordt afgenomen in oktober, april en aan het einde van het schooljaar. We gebruiken hierbij de site www.sometics.nl. Zowel voor sociaal- als werk gerelateerd wordt afgenomen. Dit wordt besproken in de groepsbesprekingen. De leerkracht kan dit instrument ook gebruiken bij het samenstellen van nieuwe tafelgroepjes.

Hoofdstuk 6

Sociale veiligheid

Scholen zijn vanaf augustus 2015 bij wet verplicht om te zorgen voor sociale veiligheid op school. De wet schrijft de volgende concrete verplichtingen voor: het voeren van een actief veiligheidsbeleid, het aanstellen van een verantwoordelijke voor het beleid tegen pesten en het aanwijzen van een aanspreekpersoon voor situaties waarin sprake is van pesten, en het zorgen voor monitoring van het welbevinden van leerlingen.

We gebruiken met ingang van dit schooljaar (2018-2019) de lijsten van ZIEN (Parnassys) om de sociale veiligheid te monitoren.

Het monitoren is geen doel, maar een middel. Het doel is dat de school bijtijds weet wanneer leerlingen zich niet veilig voelen en zo nodig maatregelen neemt tot verbetering.

Volgens de wet moeten we zicht krijgen op drie aspecten:

- **Veiligheidsbeleving:** is het ervaren van een veilig gevoel in diverse (school)situaties. De leerling heeft het gevoel erbij te horen.
- **Welbevinden:** Is het zich goed voelen in de klas zowel op relationeel gebied bij de leerkracht als op schools gebied.
- **Pestbeleving:** Is het gevoel van een kind dat er sprake is van een stelselmatig fysieke, verbale, en/of relationele agressieve benadering door andere kinderen, waarbij het slachtoffer het gevoel heeft dat hij niet tegen de dader(s) op kan.

De veiligheidsbeleving wordt bevraagd met ZIEN leerling 5 t/m 8 veiligheidsbeleving.

Welbevinden en pestbeleving worden bevraagd in de vragenlijsten leerling 5 t/m 8 leer- en leefklimaat.

Afname:

- De lijst wordt minimaal één keer per jaar ingevuld.
- Alle leerlingen in groep 5 t/m 8 vullen de vragenlijst in.
- De leerlingen krijgen instructie voorafgaand het invullen. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van een PowerPoint en instructie kaart. (bijlage 7)
- Leerlingen mogen elkaars antwoorden/ het invullen niet zien.
- De leerkracht is alleen beschikbaar voor verduidelijkingsvragen.

Berekening scores:

Het berekenen van een gemiddelde score van school gebeurt als volgt:

1. Per stelling zijn telkens minimaal 1 en maximaal 4 punten te behalen, afhankelijk van het ingevulde antwoord.
2. De maximale score per categorie is telkens dus 4 keer het aantal stellingen van die categorie. Omdat niet elke categorie evenveel vragen heeft, wordt per categorie de gemiddelde score berekend door de totaalscore te delen door het aantal stellingen. Dit resulteert in een score tussen 1 en 4.
3. Alle gemiddelde scores van alle leerlingen worden bij elkaar opgeteld en vervolgens gedeeld door het aantal ingevulde vragenlijsten.

4. Dat is de gemiddelde schoolscore. Deze ligt dus altijd tussen de 1 en 4, waarbij de 1 de minst wenselijke score is, en de 4 de meest wenselijke score.

Gegevensuitwisseling:

Parnassys verstuurt, via Driestar educatief, en pas na toestemming van de school, de gegevens naar de inspectie. De instructiekaart is te vinden op de DATA schijf in de map Vreedzame School.

De gegevens uitwisseling zal elk schooljaar in juli plaatsvinden. De school krijgt dan zelf ook een terugkoppeling van de gegevens die naar de inspectie zijn verstuurd.

De toestemming geldt telkens voor één schooljaar.

6.2 Pest protocol

Op de Ontdekking is er een pestprotocol aanwezig. Hierin staat de definitie van pesten beschreven, de preventieve aanpak, de curatieve aanpak en de route beschreven die gevolgd kan worden bij pesten. Het pestprotocol is terug te vinden in bijlage 10.

6.3 Vertrouwenspersoon

Op de Ontdekking zijn er 3 vertrouwenspersonen. De belangrijkste taken van deze personen zijn:

- Contact opnemen met ouders als een kind melding maakt van seksuele intimidatie.
- Oog hebben voor de uitwerking van gebeurtenissen van agressie, geweld, seksuele intimidatie en discriminatie.

In geval van problemen/conflicten tussen ouders en leerkracht(en) kan de vertrouwenspersoon als bemiddelaar ingeschakeld worden en indien nodig, de procedure rond de klachtenregeling bespreken met ouders, leerlingen en leerkrachten.

Hoofdstuk 7

De Wenswijk

In het schooljaar 2012 – 2013 startte Basisschool De Ontdekking met het wenswijkproject. Kinderen verdiepen zich voor dit (landelijke) project in thema's zoals schoon, groen, energie of veilig in hun wijk. De Ontdekking wilde voor deze laatste pijler gaan. Ze wilden voor een fijne veilige wijk zorgen door integratie tussen jong en oud.

De Ontdekking grensde aan het verzorgingscomplex Meulenvelden waar veel senioren wonen, wel en niet hulpbehoevend. De bewoners van Meulenvelden en omwonenden ervoeren regelmatig overlast van jongeren in het tussenliggende parkje. De jeugd zag de groep ouderen als een lastige groep. Juist door al op jonge leeftijd toenadering te zoeken tussen deze 2 doelgroepen zal er meer begrip voor elkaar ontstaan. Aftrap voor de wenswijk was een korenslag op 19 december 2012 met als achterliggende gedachte 'muziek verbindt' in het park tussen de school en Meulenvelden. De gemeente Montferland subsidieert dit project reeds enige jaren.

7.1 Doel

Door ontmoeting en door samen activiteiten te doen krijgen jeugd een relatie met elkaar. Door relatie is de stap naar respect heel erg klein. En dat willen we realiseren. Een wijk waarin we elkaar kennen, rekening houden met elkaar en elkaar respecteren. De doelgroepen kunnen van elkaar leren en het samen gezellig maken. Door de junior-seniorraad die in het 2013 is opgezet werd het doel mooi verwoord: 'Wij maken samen de wijk!'

7.2 De wenswijk van 2012 – 2014

In het eerste stadium van het wenswijkproject zijn verschillende partners gezocht die mee konden denken en organiseren.

De commissie bestond uit afgevaardigden van De Ontdekking, gemeente Montferland, NME, Puck en co, 2 vertegenwoordigers van de bewoners van Meulenvelden en omliggende flats en Welcom.

Korenslag

De eerste activiteit was een Korenslag rondom Kerst op woensdag 19 december 2012. Jong en oud zong samen en apart tijdens een grote gezamenlijke kerstmarkt in het park tussen de school en Meulenvelden.

Koningsspelen

In april 2013 werd weer ontmoeting tussen jong en oud tot stand gebracht tijdens het eerste Koningsontbijt en Koningsspelen. In Meulenvelden ontbeet jong samen met oud, waarna ze in de school culturele- en natuurworkshops konden volgen en spelletjes gingen doen.

Junioren-seniorenraad

In het najaar van 2013 is een junior-seniorraad ingesteld met daarin 3 leerlingen uit de bovenbouwgroepen en 3 ouderen uit Meulenvelden of uit de omliggende flats. 8 november 2013 hebben zij voor het eerst samen om tafel gezeten om te inventariseren en na te denken welke activiteiten het beste passen binnen het wenswijkproject d.m.v. mindmaps.

Onderstaande ideeën kwamen daarbij naar voren:

Programma 'Jong voor oud'

- Toneelstuk of film door jongeren over het leven van ouderen
- Speurtocht (bijv. vossenjacht, opdrachten uitvoeren, letters verzamelen).
- Just dance
- Wandelen (wijkverkenning met opdrachten)
- Creatief knutselen – seizoensgebonden
- Park opruimen
- krant maken van de wenswijkdag met oud en jong – redactie – Natasja Scheerder bij betrekken

Programma 'Oud voor jong'

- Spelletjes van vroeger
- Stokbrood bakken op een vuurtje
- Speurtocht
- (Stijl) dansen
- Voorlezen
- Spelletjes (bijv. sjoelen)
- Maaltijd verzorgen (kookstudio)
- Krant wenswijkdag

- Goede doelenactie voor bijv. kinderboerderij

- Goede doelenactie

De junior-seniorraadsleden kunnen ook worden ingezet bij activiteiten bij de voorbereidingen of bijvoorbeeld als gastheer/ gastvrouw.

Circus OJO

In januari en februari 2014 ontmoetten 15 kinderen uit groep 3 t/m 6, 10 ouderen uit Meulenvelden (Diafaan) d.m.v. circus o.l.v. docenten van Circustheater Stoffel. Na 5 bijeenkomsten waarbij jong én oud circusacts oefende was er in februari een spetterende afsluiting in Meulenvelden voor publiek.

Nationale pannenkoekendag

28 maart 2014 was de nationale pannenkoekdag. Leerlingen van groep 8 bakten in de keukens van het Albertusgebouw pannenkoeken voor senioren uit Meulenvelden en voor de Dagopvang van Welcom. Dit was zo'n succes dat het een jaarlijks terugkerende activiteit is geworden.

7.3 De wenswijk vanaf 2015

De Ontdekking wil samen met de partners verder met de wenswijk. Ook nu het in het nieuwe gebouw zit. De afstand tot Meulenvelden en de seniorenwoningen blijft klein. Het moet een structureel karakter gaan krijgen. Daarom is er voor gekozen om een jaarrooster te maken met daarin activiteiten die jaarlijks terug komen en waarbij de ontmoeting tussen jong en oud centraal blijft staan.

Bij het plannen van activiteiten wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met bestaande activiteiten, thema's door het jaar heen en bestaande clubs/ verenigingen binnen Meulenvelden, zoals het seniorenkoor, knutselclub en de biljartverenigingen.

De junior-seniorraad zal ingezet blijven worden bij de activiteiten.

Daarbij komt dat sinds het schooljaar 2015-2016 de wenswijk is uitgebreid met Zozijn, afdeling Lockhorst. Bij Zozijn werken en wonen mensen met een verstandelijke beperking. Ook zij zitten binnen een kilometer van de school. Cliënten van Zozijn werken op maandag-

en donderdagochtend in de school. Dit zorgt voor een integratie tussen de kinderen en de cliënten. Daarbij worden er ook activiteiten georganiseerd bij Zozijn waar jaargroepen van onze school aan deelnemen.

In de bijlage 10 vindt u een voorbeeld van een jaarrooster.

Hoofdstuk 8

De leerlingenraad

Leerlingenraad

Schooljaar 2018/ 2019 zijn we op de Ontdekking met een leerlingenraad gestart.

De leerlingenraad is een onderdeel van de methode De Vreedzame School.

Wij zijn met een leerlingenraad gestart om de leerlingenparticipatie te vergroten:

- De leerlingen hebben een eigen stem binnen de schoolorganisatie, zodat ze weten dat ze meetellen.
- Ze maken spelenderwijs kennis met democratische beginselen.
- Betrokkenheid tussen leerlingen en school bevorderen.
- Verantwoordelijkheid voor schoolse zaken bevorderen.
- Bevorderen actief burgerschap.

Wat is een leerlingenraad?

In een leerlingenraad zitten leerlingen die gekozen zijn door hun eigen klas. Het zijn leerlingen die graag namens hun klas allerlei zaken willen bespreken. Zo weten we wat de kinderen van onze school belangrijk vinden. Dat betekent dat zij de belangrijke rol hebben om erachter te komen wat er leeft op school en wat iedereen graag ziet gebeuren. Deze zaken kunnen ze bespreken in vergaderingen van de leerlingenraad.

Wat wordt van een lid verwacht?

- De leden kiezen in de eerste vergadering een voorzitter en secretaris/notulant.
- De leerlingenraad komt 4 keer per jaar bij elkaar, onder schooltijd.
- Bij elke vergadering is de directeur/locatieleider als adviseur/begeleider/vraagbaak aanwezig.
- De leden van de leerlingenraad lichten de besluiten van de leerlingenraad toe in hun eigen klas.
- De leerlingen blijven een heel schooljaar in de leerlingenraad, maar zijn herkiesbaar.

Hoe verlopen de verkiezingen?

- In de groepen 6, 7 en 8 worden jaarlijks verkiezingen gehouden. (bijlage 8)
- In elke groep wordt 1 leerling gekozen die namens de groep het woord zal voeren in de leerlingenraad. Er mogen geen plaatsvervangers in de ledenraad.

Hoe worden bespreekpunten geïnventariseerd?

- De leerlingenraad heeft een ideeën bus opgehangen, de ideeën worden besproken.
- De leerlingenraad neemt ideeën mee vanuit de klas.
- Leden van de leerlingenraad worden aangesproken.
- Een kringgesprek voor de vergadering gaat vooraf aan het vaststellen van de agenda.
- Leden van de leerlingenraad komen zelf met ideeën.
- Het team kan bespreekpunten inbrengen.
- Punten vanuit de leerlingenraad kunnen meegenomen worden naar de ouderraad, de medezeggenschapsraad of het team.
- Terugkoppeling in de klassen wordt gedaan door leden van de leerlingenraad.

Tijdspad Leerlingenraad.

- De leerlingen van groep 6 t/m 8 krijgen les over een leerlingenraad (Handleiding groep 8 blz. 329 – 337)
- Ouders worden geïnformeerd.
- Leerlingen kunnen zich kandidaat stellen.
- Leerlingen gaan campagne voeren.
- Er vindt een verkiezing plaats.
- Presentatie leerlingenraad aan de school in de hal.

Afsluiting

Met dit beleidsplan willen we alle activiteiten en afspraken die daarbij horen borgen voor de school.

Het geeft een duidelijk zicht op waar we staan en wat we belangrijk vinden.

De invulling van het kader Socialisatie is daarmee een feit en de opbrengsten zijn dusdanig hoog dat het de cultuur in de school veranderd heeft. De verdraagzaamheid naar elkaar toe en het eigenaarschap en de daarmee gepaard gaande verantwoordelijkheid is zo enorm gegroeid dat we met recht kunnen spreken van een cultuuromslag.

Hier zijn we hartstikke trots op en zorgt voor een uitstekend klimaat om onze andere twee aandachtsgebieden Kwalificatie en Personificatie verder vorm te geven.

Dit document is de borging van het geheel en zal als handleiding dienen voor ieder personeelslid in onze organisatie.

Nieuwe personeelsleden zullen dit document als basis van hun handelen gaan zien en de onderwijskundige werkgroep zal zich blijvend inzetten voor de realisering en de visualisering van de afspraken.

Bijlage 1

Vragenlijst onderzoek De Vreedzame School

Naam school:	Naam:	
Functie:	Groep:	Datum:

Graag omcirkelen: 1=helemaal niet mee eens; 2=niet mee eens; 3=neutraal; 4=mee eens; 5=helemaal mee eens

Leerlingen bij ons op school:					
Conflictoplossing					
1	zijn in staat om eerst af te koelen als ze boos zijn	1	2	3	4 5
2	verplaatsen zich in standpunt en gevoelens van de ander	1	2	3	4 5
3	zoeken naar een win-win-oplossing in een conflict	1	2	3	4 5
4	lossen conflicten op zonder geweld	1	2	3	4 5
5	maken het weer goed na een ruzie	1	2	3	4 5
6	helpen een conflict van anderen op te lossen (bemiddelen, mediëren)	1	2	3	4 5
Verantwoordelijkheid voor de gemeenschap					
7	houden zich aan de afspraken in klas en school	1	2	3	4 5
8	spreken iemand aan die zich niet aan de afspraken houdt	1	2	3	4 5
9	zeggen er iets van als iemand wordt gepest of onrechtvaardig behandeld	1	2	3	4 5
10	ruimen rommel op ook als het niet van hen zelf is	1	2	3	4 5
11	zijn betrokken bij het oplossen van problemen in de groep	1	2	3	4 5
12	geven opstekers (complimenten) aan anderen	1	2	3	4 5
Gezamenlijke besluitvorming					
13	hebben invloed op beslissingen in de klas	1	2	3	4 5

14	brengen hun mening onder woorden	1	2	3	4	5
15	onderbouwen hun mening met argumenten	1	2	3	4	5
16	zijn bereid af en toe van mening te veranderen	1	2	3	4	5
17	nemen de mening van anderen serieus	1	2	3	4	5
18	weerstaan de groepsdruk en bepalen hun eigen mening	1	2	3	4	5
Open staan voor verschillen						
19	laten iedereen meedoen met spelletjes	1	2	3	4	5
20	werken goed samen	1	2	3	4	5
21	werken ook samen met kinderen die niet direct tot hun vriendenkring behoren	1	2	3	4	5
22	gaan goed om met alle kinderen, ook als ze anders zijn	1	2	3	4	5
23	hebben een open houding tegenover kinderen die 'anders' zijn	1	2	3	4	5
24	hebben belangstelling voor kinderen met andere opvattingen/leefgewoonten	1	2	3	4	5

Op de volgende bladzijde staan enkele vragen over uw eigen kennis en vaardigheden.

Vervolg Vragenlijst De Vreedzame School

Naam school:	Naam:	
Functie:	Groep:	Datum:

Graag omcirkelen: 1=helemaal niet; 2=nauwelijks; 3=voldoende; 4=vrij veel; 5=heel veel

Heeft u kennis en vaardigheden om:						
1	leerlingen positief sociaal gedrag aan te leren	1	2	3	4	5
2	ervoor te zorgen dat alle leerlingen zich gehoord en gezien voelen	1	2	3	4	5
3	ervoor te zorgen dat alle ouders zich gehoord en gezien voelen	1	2	3	4	5
4	leerlingen te leren hun conflicten zélf op te lossen	1	2	3	4	5
5	leerlingen te leren om conflicten op een constructieve manier op te lossen	1	2	3	4	5
6	te mediëren bij conflicten van leerlingen	1	2	3	4	5
7	leerlingen een stem en inspraak te geven	1	2	3	4	5
8	leerlingen te leren op een democratische manier beslissingen te nemen	1	2	3	4	5
9	leerlingen te stimuleren om hun gevoelens onder woorden te brengen	1	2	3	4	5
10	uw eigen gevoelens onder woorden te brengen in de groep	1	2	3	4	5
11	leerlingen te leren zich in te leven in elkaar	1	2	3	4	5
12	leerlingen uit te dagen tot zelfstandigheid en verantwoordelijkheid	1	2	3	4	5
13	leerlingen de gelegenheid te geven tot participatie	1	2	3	4	5
14	een open houding tegenover verschillen te stimuleren bij de leerlingen	1	2	3	4	5

Los het op

1. STOP! HOU OP!

2. Word rustig.

3. Bedenk een goede oplossing.

4. Maak het goed.

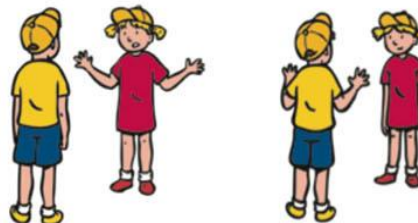

PRAAT HET UIT

1. STOP!
Afkoelen.

2. Zet je gele pet op.
Zeg wat jij wil.
Luister naar wat
de ander wil.

3. Probeer een win-win
oplossing te vinden.

4. Geef elkaar een hand
en voer de oplossing uit.

Stappenplan Mediatie

Het begin

1. Hallo, wij zijn en Hoe heten jullie?
Wij zijn mediatoren. We kunnen jullie helpen om het conflict op te lossen. Willen jullie hulp bij het oplossen van het probleem?
2. *Zoek een rustige plek om de mediatie te doen.*
3. We hebben drie regels:
 - ① We doen echt ons best om het probleem op te lossen.
 - ② We gaan niet schelden.
 - ③ We laten elkaar uitpraten.
4. Zijn jullie het daarmee eens?

Het conflict

5. Wat is het probleem? *Vat samen.*
6. Hoe voel je je erbij?
7. Wat is er volgens jou gebeurd? *Vat samen.*
8. Hoe voel je je erbij?
9. Dus als ik het goed begrijp, is jullie conflict dat

Oplossingen bedenken

10. Weet jij een oplossing waarmee jullie allebei tevreden zijn? *Vat samen.*
11. Vraag de ander: Ben je het daarmee eens?
nee → stap 12
ja → stap 15
12. Weet jij een oplossing waarmee jullie allebei tevreden zijn? *Vat samen.*
13. Vraag de ander: Ben je het daarmee eens?
nee → stap 14
ja → stap 15
14. Kunnen jullie er een win-win oplossing van maken? Kunnen jullie nog andere oplossingen bedenken? Mag ik een tip geven? *Laat kinderen zelf meer oplossingen bedenken en help een goede oplossing uit te kiezen.*

Afronding

15. Dus de oplossing is Klopt dat?
16. Hoe gaan jullie dat doen?
17. Hoe voel je je nu? Gefeliciteerd met het oplossen van het conflict.
Geef ze een hand, en vraag of ze elkaar ook een hand willen geven.
18. *Vul het mediatieformulier in.*

Bijlage 5

DIPLOMA

CED-Groep en Naam school
verklaren dat

«naam»

in het schooljaar 2013-2014 heeft deelgenomen aan de training voor

leerlingmediator

in De Vreedzame School.

Trainer:

Leerling:

Directeur:

logo school (indien
aanwezig)

Bijlage 6

Gebruikerskaart ZIEN

Stap 1:

Invullen vragenlijst. (nieuw bestand)

- Start ParnasSys
- Invullen vragenlijst, ga naar: groep
- Ga naar Zien
- Kies: signalering
- Kies onderaan: volgende
- Beantwoord de eerste 8 stellingen voor iedere leerling (deze gaan over de categorieën welbevinden en betrokkenheid). Stellingen hebben betrekking op 7 categorieën. Bij iedere stelling vind je onder de knop 'i' een toelichting. Per categorie 4 stellingen. Dus 4 stellingen bij categorie *betrokkenheid* en 4 stellingen bij categorie *welbevinden*.
- Voor de signaalleerlingen (leerlingen van vorig jaar en leerlingen die je nu opvallen) vul je de lijst volledig in.
- Onderaan: Opslaan

Stellingen:

Vergelijk de leerlingen niet met klasgenoten, maar met leeftijdgenoten.

Vergelijk de leerlingen niet met de gegevens van dit schooljaar, maar met de gegevens door de jaren heen.

Durf stelling te nemen:

'dit klopt niet': alleen aanvinken als de leerling het gedrag nooit laat zien.

'dit klopt helemaal': al aanvinken als de leerling het gedrag vaak laat zien.

Verder gaan met invullen vragenlijst van alle andere kinderen die je nog niet hebt gedaan (bijv. op een andere dag, je werkt verder in het al aanwezige bestand)

- Start ParnasSys
- Ga naar Zien
- Kies indicatie-uitspraak
- Klik de lijst van je groep aan
- Rechts op potlood (wijzigen) klikken bij de leerling die aan de beurt is
- Vul de lijst verder in
- Zie verder stap 5: printen van de groepskaart

Stap 2: Aanvullingsbladen.

- Na opslaan, kun je aanvullingsbladen (max. drie) per leerling krijgen. Hierop staan een paar aanvullende stellingen. Maak een keuze. Let op: je moet de beschrijving echt herkennen. Zo niet, klik de laatste uitspraak aan: "geen van deze uitspraken is van toepassing". Dit is als Zien het nodig vindt. Zien heeft dan nog geen duidelijk beeld van het kind en heeft extra informatie nodig.

Heb je op alle tabbladen een keuze gemaakt, klik dan op: voltooiën/opslaan

- Volgende scherm is het scorescherm van de observatie.

Je ziet dan handelingssuggesties voor de leerling bij een laaggescoorde categorie. Ga hier met de muis boven zweven

- Kies eventueel een klein doel waaraan gewerkt kan worden.

Let op: voor een succesvolle uitvoering van een plan is het nodig dat de leerling probleemeigenaar is. De leerling wordt zo bewust van probleem(gedrag).

Stap 3: Profiel aflezen en afwegen.

Je komt nu in het weergave scherm (groepsoverzicht/observatielijst). Je ziet de profielen van de leerlingen die je hebt ingevuld.

Rood hokje geeft aan: "sterke match". Hier heeft de leerling ondersteuning nodig.

Stap 4: Handelingssuggesties

Terug lezen wat je hebt ingevuld:

- Zien
- Indicatie-uitspraak
- Klik op jouw observatielijst die je hebt ingevuld
- Klik op de i van indicatie-uitspraak waar je uitleg over wil
- Toelichting op het doel wat jij aan wil pakken
- Nu krijg je handelingssuggesties

Verwijderen:

- Ga naar betreffende leerling,
- Ga naar zien,
- Ga naar indicatie-uitspraak,
- Klik op afgenomen door (observatielijst),
- Ga naar 'weergave': kies op stellingen (je ziet wat je ingevuld hebt)
- Klik in de grijze balk op het vakje met het roze potlood.
- Klik rechts onderaan op het vak 'verwijderen'.

Stap 5: Printen van de groepskaart:

Ga naar overzichten

Ga naar leerlingvolgsysteem

Ga naar begeleiding

Klik op: zien observatie (pdf bestand) (beveiligingswaarschuwing: nee)

Klik op je groep

Klik op: Toon overzicht

Verdere informatie:

7 categorieën:

Betekenis kleuren

1. betrokkenheid	rood: 25% v.d. leerlingen scoort rood
2. welbevinden	oranje: 25% v.d. leerlingen scoort oranje
3. sociaal initiatief	groen: 25 v.d. leerlingen scoort groen
4. sociale flexibiliteit	blauw: 25% v.d. leerlingen scoort blauw
5. sociale autonomie	
6. impulsbeheersing	
7. inlevingsvermogen	

Oudergesprek:

Bij Zien informatief vind je een blad met alle items. Dit kun je printen en als gespreksblad gebruiken.

Uitprinten per leerling:

1. Log in bij Parnassys en klik op tabblad "Overzichten".
2. Kies eronder voor het tabblad "Leerlingvolgsysteem".
3. Klik op "Begeleiding".
4. Klik op het PDF-icoontje voor "ZIEN Observatielijst leerling".
5. Bij de beveiligingswaarschuwing klik je op "nee".
6. Selecteer de leerling.
7. Let op!!! Bij "Geef observatielijst ZIEN" moet je deze niet op "ZIEN" laten staan, maar kiezen voor "ZIEN leerjaar 1-4" of "ZIEN leerjaar 5-8" afhankelijk van in welke groep het kind zit.
8. Klik als laatste op de knop "Toon overzicht" en je krijgt een overzicht van de scores van één leerling
(tenzij je bij "Geef leerlingen" meerdere leerlingen selecteert).

Bijlage 7

C – Instructiekaart voor leerlingen

Hoe vul je de vragenlijst in?

Beste leerling,

Jouw meester of juf wil jou op de computer een aantal vragen laten beantwoorden. Hieronder kun je zien hoe dat moet. Succes!

Vragenlijst

KLIC OP EEN FOTO OM TE BEGINNEN

 Dianne Vogel	 Enme
 Marijn Klaassen	 Myrthe den Hoed
 Sjoerd Golverdingen	 Thijs de Jong

Kies jouw groep en klik op je eigen foto.

Lees de stelling goed door.
Als je op de luidspreker rechts in de hoek klikt, wordt de stelling voorgelezen.

6. Ik vind dat ik kan doen wat ik zelf fijn vind.

- ☐ Dat is (bijna) nooit zo
- ☐ Dat is soms zo
- ☐ Dat is vaak zo
- ☐ Dat is (bijna) altijd zo

Speaker icon and volume icon in the top right corner.

Staat er een / rechts in de hoek?
Klik er op om te lezen wat er staat. Klik je nog een keer, dan gaat de tekst weer weg.

Wat ik zelf fijn vind.

- ☐ Dat is (bijna) nooit zo
- ☐ Dat is soms zo
- ☐ Dat is vaak zo
- ☐ Dat is (bijna) altijd zo

Bijvoorbeeld dat je bij handvaardigheid zelf mag weten hoe je iets gaat maken, of dat je bij het buiten spelen mag kiezen wat je gaat doen.

Kies dan het antwoord dat het beste bij je past. De volgende vraag verschijnt vanzelf.

Wat ik zelf fijn vind.

- ☐ Dat is (bijna) nooit zo
- ☐ Dat is soms zo
- ☐ Dat is vaak zo
- ☐ Dat is (bijna) altijd zo

Opmerking bij de vragenlijst

ZIEN! Leerlingvragenlijst

Let op! Vergeet niet je antwoorden op te slaan

Hieronder zie je alle gegeven antwoorden. Je kan deze eventueel aanpassen en vervolgens opslaan.

Wanneer je de laatste vraag hebt beantwoord, zie je al je antwoorden op een rij. Kijk of alles klopt.

1. Als mijn juf of meester iets uitlegt, let ik op.

Dat is soms zo ☒

2. Als ik met mijn werk bezig ben, houd ik mijn aandacht erbij.

Dat is nooit zo ☐

3. Als ik een opdracht moet doen, werk ik een tijd lang achter elkaar door.

Dat is altijd zo ☐

Klik onderaan de pagina op de knop 'antwoorden opslaan'.

Roep daarna je meester of juf.

30. Ik roep de kinderen uit.

Dat is (bijna) nooit zo ☐

Dat is vaak zo ☐

31. Ik sluit sommige kinderen buiten.

☒ Dat is (bijna) altijd zo ☐

32. Ik lach sommige kinderen uit.

Dat is vaak ☒

Antwoorden opslaan

Bijlage 8

	Leerlingraad de Ontdekking Groep [nummer]	
☐ [kandidaat 1] ☐ [kandidaat 2] ☐ [kandidaat 3] ☐ [kandidaat 4]	☐ [kandidaat 5] ☐ [kandidaat 6] ☐ [kandidaat 7] ☐ [kandidaat 8]	
Stembiljet		

Bijlage 9

PESTPROTOCOL DE ONTDEKKING

Wat is pesten?

Definitie:

Een kind wordt gepest als het structureel aan negatieve handelingen blootgesteld wordt en als dit met opzet gebeurt. Het pestgedrag berokkent directe of indirecte schade aan de gepeste, fysiek of psychisch.

Wat doen we eraan?

Preventieve aanpak

Om pesten te voorkomen ondernemen we structureel een aantal activiteiten:

- Wij gebruiken de lessen van de methode Vreedzame School in alle groepen.
- We hanteren op De Ontdekking een afsprakenposter op schoolniveau, deze wordt verwoord naar leerlingen en ouders.
- Op groepsniveau hanteren we de afsprakenposter, deze wordt samen met de leerlingen opgesteld tijdens het eerste blok van de Vreedzame School.
- Leerkrachten geven in de school voorbeeldgedrag en nemen duidelijk stelling tegen pesten.
- Dit Pestprotocol wordt door de voorzitter van de Oudervereniging, de voorzitter van de Medezeggenschapsraad, een afgevaardigde uit het team en de directeur ondertekend.

Indien zich ondanks de preventieve aanpak toch pestgedrag openbaart dan nemen we hier duidelijk stelling tegen en gaan we middels de curatieve aanpak te werk:

Curatieve aanpak:

Verschillende methoden:

- Gesprekken
- Contracten
- Inschakelen hulpverleners.

Het is gebruikelijk dat preventieve en curatieve maatregelen en of hulp aan alle partijen geboden wordt, behalve pester en gepeste ook aan de zwijgende middengroep, leerkracht en ouders (5 stappen plan).

Route:

Om pesten op De Ontdekking te voorkomen nemen we de volgende maatregelen:

De leerkrachten weten het verschil tussen plagen en pesten en dragen uit dat pesten niet getolereerd wordt.

Dit wordt ondersteund door onze methode van de Vreedzame school. Het is belangrijk dat alle betrokkenen goed op de hoogte zijn van het beleid van de school.

De afspraken dienen dan ook voor ieder duidelijk te zijn en bij ieder bekend te zijn, de regels gelden voor iedereen en zijn bij iedereen bekend.
Ook is duidelijk omschreven wat, en dat er sancties zijn bij overtreding.
(Zie hiervoor later)

Naast de afsprakenposter worden er duidelijke afspraken gemaakt over de aanpak van ruzies:
We gebruiken hiervoor het stappenplan 'Praat het uit' (zie bijlage) dat wordt aangeboden tijdens de Vreedzame school lessen.

Als pesten ondanks de preventieve maatregelen toch voorkomt:

Als door signalering blijkt dat er toch gepest wordt hanteren we de volgende stappen en methoden:

Niet confronterende methode:

We stellen het probleem algemeen aan de orde en bespreken het individueel of met de groep. We gebruiken hiervoor de lessen van de Vreedzame School.
We observeren extra evt. zonder weten van de betrokkenen.
We laten nog eens extra merken dat we pestvrij willen zijn en nemen stelling tegen pesten.

Confronterende methode:

We confronteren de betrokkenen met hun gedrag d.m.v. probleemoplossende gesprekken, met evt. als resultaat het tekenen van een contract/afsprakenblad. Bespreken van de afsprakenposter en hieraan gedrag reflecteren.
Nieuwe afspraken maken/kiezen als dit nodig is.
Er wordt door de leerkracht contact met ouders opgenomen van zowel het gepeste leerling als de pester(s).
Direct ingrijpen en stelling nemen bij (hernieuwd) pestgedrag door een straffend gesprek te voeren.
Het is mogelijk dat interne en externe hulpinstanties ingeschakeld worden.

Uitvoeren van sancties, te weten:

Als probleemoplossing niet helpt en hernieuwd pestgedrag optreedt, neemt de leerkracht wederom contact op met de ouders van beide, of meerdere, leerlingen.
Er wordt een nieuwe poging gedaan om de oplossing, (evt. een contract) te laten werken waarbij duidelijk aangegeven wordt dat dit een laatste kans is.
Als dit niet helpt neemt de directeur contact op met de ouders van de pester(s)
Dit gesprek wordt schriftelijk vastgelegd en ouders krijgen een exemplaar thuis.
Dit gesprek heeft het karakter van een laatste ultimatum. De ouders worden op de hoogte gebracht van de gevolgen van verder pesten, zie hierna.

- Blijft het pestgedrag aanhouden dan krijgt de pester een time out, hij/zij mag 1 dagdeel niet de klas in, maar moet wel op school zijn.
- Blijft het pestgedrag dan nog aanhouden dan wordt de pester voor 1 dag geschorst.

- Als alles is geprobeerd maar het pestgedrag toch blijft aanhouden is de laatste stap dat de pester van school verwijderd wordt.

Deze sancties zijn duidelijk omschreven en bij iedereen bekend. Zie ook het protocol Toelating, schorsing en verwijdering.

Ondertekening:

Geledingen De Ontdekking

Teamvertegenwoordiger	Medezeggenschapsraad	Oudervereniging	Directie
Datum:	Datum:	Datum:	Datum:

Bijlage 10 De Wenswijk, voorbeeld van een jaarprogramma

Maand	Activiteit	Groep	Organisatie	Bijzonderheden
Januari	Voorlezen bij Puck en co – koppelen aan het voorleesontbijt.	Kinderen Puck en co, groep 4, senioren van Meulenvelden, Dagopvang Welcom, de Eik	Marieke, Angeline, Petra, leerkrachten groep 4	Voorleesontbijt 2015 op 21 januari, Nationale Voorleesdagen van 21 – 31 januari 2015 In de school wordt een voorleeskamer gemaakt.
Februari	Carnavalsoptocht voor oud en jong	Kinderen Puck en co, groep 1-8, senioren uit Meulenvelden en omliggende seniorenwoningen / flats	Marieke, Angeline, Rosita, leerkrachten	Evt. dweilorkest en CMK leerlingen erbij betrekken
Maart	Pannenkoekendag	Groep 8 , peuters van Puck en co, Dagopvang Welcom uit Montferland en evt. andere senioren uit Didam	Angeline, Petra, Marieke, leerkrachten groep 8	Pannenkoekendag 2015: 27 maart 2015 Locatie: Albertusgebouw.
April	Koningsspelen (één keer in de 5 jaar)	1 groep met bewoners van Meulenvelden, peuters van Puck en co	Angeline, Petra + betreffende leerkrachten van de groep(en)	Ontbijt met ouders het liefst op school in een klas, mits dat mogelijk is met vervoer. Evt. workshops muziek, fotografie, film met oud/ jong
Mei	Verhalenboek maken – jongeren luisteren naar verhalen van senioren en maken daar een verslag van in een soort van boekvorm.	Groep 6, Bewoners Meulenvelden, Dagopvang Welcom	Angeline, Petra, leerkrachten groep 6	Zie voor methode 'Mijn leven in kaart' dat voor Levensboeken wordt gebruikt bij Welcom. Petra kan daar een eenvoudige versie van maken.
Juni	Veteranendag	Groep 7, veteranen	Leerkrachten groep 7	27 juni in 2015?

Juli	-	-	-	-
Augustus	-	-	-	-
September	-	-	-	-
Oktober	Voorlezen en knutselen in het kader van de Kinderboekenweek, aansluitend bij het thema van dat jaar en bij de bestaande knutselclub in Meulenvelden	Groep 3, Kinderen Puck en co, senioren, knutselgroep Meulenvelden	Angeline, Marieke, leerkrachten groepen 3, Petra, knutselgroep Meulenvelden	2 weken in oktober (Kinderboekenweek) 2015: 7 t/m 18 oktober, thema: Natuur, wetenschap en techniek, 'raar, maar waar'.
November	-	-	-	-
December	Kerstkoor	2 ll. uit alle groepen 5 t/m 8, koor Meulenvelden	Angeline, Rosita, Kerstcommissie school	Samen zingen tijdens de kerstviering op De Ontdekking, daarvoor samen oefenen met jong en oud.